

Rut

Ruts bok utspelar sig under domartiden (1:1), troligen under 1100-talet f Kr. Den skildrar hur Rut från Moab, öster om Döda havet, ansluter sig till Israels Gud och Israels folk (kap 1). I Betlehem möter hon sin blivande man Boas (kap 2-4) och blir stammoder till kung David (4:18-21) och därmed till Jesus (Matt 1:5).

Enligt judisk tradition skrevs boken av profeten Samuel under tidigt 1000-tal f Kr, och den läses bland judarna särskilt vid skördehögtiden pingst (2:23).

Elimelek flyttar till Moabs land

¹ På den tiden när domarna regerade blev det svält i landet. Då gav sig en man i väg från Betlehem i Juda med sin hustru och sina båda söner för att bo en tid i Moabs land.

² Mannen hette Elimelek, hans hustru Noomi och hans båda söner Mahlon och Kiljon. Familjen var efratiter från Betlehem i Juda. De kom till Moabs land och stannade där.

³ Men Noomis man Elimelek dog, och hon blev ensam kvar med sina båda söner.

⁴ Sönerna tog sig moabitiska hustrur. Den ena hette Orpa och den andra Rut.

1:2 Elimelek Betyder "min Gud är kung". Sönernas namn kan översättas "sjuklig" och "bräcklig". **1:2** efratiter Efrata var området där Betlehem låg (jfr 1 Mos 35:19, Rut 4:11, Mika 5:2). **1:4** Orpa Betyder "hårman" (som en häst) eller "nacke" (jfr "styvnackad"). **1:4** Rut Betyder kanske "väninna" eller "frisk fläkt".

⁵ När de hade bott där ungefär tio år dog också de båda sönerna, Mahlon och Kiljon, och kvinnan blev ensam kvar, utan söner och utan man.

Återkomsten till Betlehem

⁶ Då bröt Noomi upp med sina sonhustrur för att vända tillbaka från Moabs land, för hon hade hört i Moabs land att Herren hade tagit sig an sitt folk och gett dem bröd.

⁷ Hon lämnade platsen där hon bott, och hennes båda sonhustrur följde med henne.

Men när de var på väg mot Juda land

⁸ sade Noomi till sina båda sonhustrur: "Vänd om och gå hem igen, var och en till sin mors hus.

⁹ Må Herren visa godhet mot er, så som ni har gjort mot de döda och mot mig. Må Herren låta er finna trygghet, var och en i sin mans hus." Och hon kysste dem. Men de brast i gråt,

¹⁰ och sade till henne: "Nej, vi vill följa med dig tillbaka till ditt folk."

¹¹ Men Noomi svarade dem: "Vänd tillbaka, mina döttrar. Varför skulle ni gå med mig? Har jag några fler söner i mitt moderliv som kan bli män åt er?"

¹² Vänd tillbaka, mina döttrar, och gå hem. Jag är för gammal att bli gift. Och även om jag skulle tänka att jag fortfarande har hopp, om jag så redan i natt gav mig åt en man och dessutom födde söner,

1:6 tillbaka från Moabs land Resan från Moab till Betlehem är ca 10-15 mil, en veckas vandring. **1:11** 5 Mos 25:5. **1:11** fler söner Enligt 5 Mos 25:5f hade änkor rätt att få sin försörjning garanterad genom att gifta sig med en bror till den döde mannen.

13 skulle ni då vänta på dem tills de blev vuxna? Skulle ni stänga in er och vara utan man? Nej, mina döttrar! Det är mycket bittrare för mig än för er, för Herrens hand har drabbat mig.”

14 Då brast de på nytt i gråt. Orpa kysste sin svärmor farväl, men Rut klamrade sig fast vid henne.

15 Noomi sade då: ”Se, din svägerska har vänt tillbaka till sitt folk och sina gudar. Vänd tillbaka du också och följ din svägerska.”

16 Men Rut svarade: ”Tvinga mig inte att lämna dig och vända tillbaka från dig. För dit du går, går också jag, och där du stannar, stannar jag. Ditt folk är mitt folk och din Gud är min Gud.

17 Där du dör vill jag dö, och där vill jag bli begravd. Herren må straffa mig både nu och i framtiden om något annat än döden skiljer mig från dig.”

18 När hon såg att Rut var fast besluten att gå med henne talade hon inte mer med henne om saken.

19 Så gick de båda tills de kom till Betlehem. När de nådde Betlehem kom hela staden i rörelse för deras skull, och kvinnorna sade: ”Är det inte Noomi?”

20 Men hon sade till dem: ”Kalla mig inte Noomi, utan kalla mig Mara, för den Allsmäktige har gjort livet mycket bittert för mig.

21 Rik reste jag härifrån, och tomhänt har Herren låtit mig komma tillbaka. Varför kallar ni

1:13 Job 19:21. **1:20** Ps 34:19f. **1:20** Noomi ... Mara Betyder ”ljuvlig” respektive ”bitter”. **1:21** Job 1:21.

mig Noomi? Herren har vittnat mot mig, den Allsmäktige har låtit det gå illa för mig.”

²² Noomi återvände tillsammans med sin moabitiska sonhustru Rut, som hade följt med från Moabs land. Och de kom till Betlehem när kornskörden började.

2

Rut plockar ax på Boas åker

¹ Noomi hade en släkting på sin mans sida, en mäktig man i Elimeleks släkt. Hans namn var Boas.

² Moabitiskan Rut sade till Noomi: ”Låt mig gå ut på åkern och plocka ax efter någon som ser på mig med välvilja.” Hon svarade henne: ”Ja, gå, min dotter.”

³ Då gick hon i väg och kom till en åker och plockade där ax efter skördemännen. Det föll sig så att åkermarken tillhörde Boas, som var av Elimeleks släkt.

⁴ Boas kom just då dit från Betlehem. ”Herren vare med er!”, hälsade han skördemännen. De svarade honom: ”Herren välsigne dig!”

⁵ Boas frågade den tjänare som var förman för skördemännen: ”Vem tillhör den där unga kvinnan?”

1:21 vittnat mot Annan översättning: ”plågat”. **1:22** när kornskörden började Vid påsktiden i april (3 Mos 23:14). **2:1** Matt 1:5.

2:1 Boas Betyder ”hos honom finns styrka” (senare namn på pelare i Salomos tempel, 1 Kung 7:21). **2:2** 3 Mos 19:9f, 23:22.

2:2 plocka ax efter någon De fattiga fick sin försörjning genom att ta det överblivna efter skörden (se 3 Mos 23:22, 5 Mos 24:19).

⁶ Tjänaren som var förman för skördemännen svarade: "Det är en moabitisk kvinna som kom hit tillsammans med Noomi från Moabs land.

⁷ Hon bad att få plocka och samla ax bland kärvarna efter skördemännen. Sedan hon kom hit i morse har hon hållit på ända till nu, förutom att hon nyss vilade en liten stund i hyddan."

⁸ Då sade Boas till Rut: "Lyssna på mig, min dotter: Gå inte och plocka ax på någon annan åker och gå inte härifrån, utan håll dig till mina tjänstekvinnor här.

⁹ Se var skördemännen arbetar på åkern och följ efter dem. Jag har förbjudit männen att röra dig. Om du blir törstig, så gå till krukorna och drick av det som männen öser upp."

¹⁰ Då föll hon ner på sitt ansikte och bugade sig mot jorden och sade till honom: "Varför ser du på mig med välvilja och tar dig an mig, fast jag är en främling?"

¹¹ Boas svarade henne: "Man har berättat för mig allt vad du har gjort för din svärmor efter din mans död, hur du har lämnat din far och din mor och ditt hemland och följt med till ett folk som du inte kände förut.

¹² Må Herren löna dig för det du har gjort, må du få full lön från Herren, Israels Gud, som du har kommit till för att söka skydd under hans vingar."

¹³ Hon sade: "Herre, du har varit god mot mig. Du har tröstat mig och talat till din tjänarinns hjärta, trots att jag inte är som någon av dina tjänstekvinnor."

¹⁴ När det var dags att äta sade Boas till henne: ”Kom hit och ät av brödet och doppa ditt brödstycke i vinättikan.” Då satte hon sig vid sidan av skördemännen. Han räckte henne rostade ax, och hon åt och blev mätt och fick över.

¹⁵ När hon sedan reste sig för att plocka, befalde Boas sina män och sade: ”Låt henne få plocka mellan kärvarna också, och behandla henne inte illa.

¹⁶ Ni kan till och med dra ut strån ur knipporna åt henne och låta dem ligga så att hon får plocka upp dem, och ni får inte klandra henne för det.”

¹⁷ Hon plockade ax på åkern ända till kvällen. När hon sedan hade klappat ut det som hon hade plockat var det ungefär en efa korn.

¹⁸ Hon tog det med sig och gick in i staden, och hennes svärmor fick se vad hon hade plockat. Hon tog också fram och gav henne det hon hade fått över efter att ha ätit sig mätt.

¹⁹ Då sade hennes svärmor till henne: ”Var har du plockat i dag? Var har du arbetat? Välsignad vare han som har tagit sig an dig!” Då berättade hon för sin svärmor vem hon hade arbetat hos, hon sade: ”Mannen som jag har arbetat hos i dag heter Boas.”

²⁰ Då sade Noomi till sin sonhustru: ”Välsignad vare han av Herren, som inte har tagit bort sin nåd från vare sig de levande eller de döda!” Och Noomi tillade: ”Den mannen är vår nära släkting. Han är

2:17 en efa Ca 22 liter säd, vilket räckte ungefär tre veckor för en person.

en av våra återlösare.”

²¹ Moabitiskan Rut sade: ”Han sade också till mig: Håll dig till mina män tills de är färdiga med hela min skörd.”

²² Då sade Noomi till sin sonhustru Rut: ”Det är bra, min dotter, att du går med hans tjänstekvinnor, för på en annan åker kunde du bli antastad.”

²³ Så höll hon sig till Boas tjänstekvinnor och plockade ax där tills både kornskörden och veteskörden var klara. Men hon bodde hos sin svärmor.

3

Rut och Boas på tröskplatsen

¹ Ruts svärmor Noomi sade till henne: ”Min dotter, jag vill försöka skaffa dig trygghet så att det går bra för dig.

² Det är ju så att Boas är vår släkting, han vars tjänstekvinnor du har varit tillsammans med. Och just i natt kastar han korn på sin tröskplats.

³ Så tvätta dig, smörj in dig och klä dig fin och gå ner till tröskplatsen. Men ge dig inte till känna för honom innan han har ätit och druckit.

⁴ När han lägger sig, se då var han lägger sig. Gå dit och lyft upp manteln vid hans fötter och lägg dig där. Då kommer han att säga dig vad du ska göra.”

2:20 återlösare Hebr. goél syftar på en släkting med rätt och skyldighet att återlösa en anhörig som blivit såld till slav, eller inlösa en fattig eller avliden anhörigs egendom (se 3 Mos 25:25f, 5 Mos 25:5f).

2:23 veteskörden Ägde rum vid pingst i maj-juni. **3:1** Rut 1:9.

3:2 kastar ... korn Med en kastskovel (Matt 3:12) kastade man upp tröskad säd i luften, så att vinden kunde blåsa bort de lättviktiga agnarna och skilja dem från det värdefulla vetet (Ps 1:4).

⁵ Hon svarade henne: ”Allt vad du säger ska jag göra.”

⁶ Rut gick ner till tröskplatsen och gjorde precis som hennes svärmor hade sagt till henne.

⁷ När Boas hade ätit och druckit och hans hjärta var glatt, gick han bort och lade sig intill sädeshögen. Då kom hon dit utan att han märkte det, och hon lyfte upp manteln vid hans fötter och lade sig där.

⁸ Vid midnatt ryckte mannen till och böjde sig framåt – och där låg en kvinna vid hans fötter!

⁹ ”Vem är du?” frågade han. Hon svarade: ”Jag är Rut, din tjänarinna. Bred ut din mantelflik över din tjänarinna, för du är min återlösare.”

¹⁰ Då sade han: ”Välsignad är du av Herren, min dotter! Nu har du visat ännu större trohet än förut genom att inte springa efter unga män, vare sig fattiga eller rika.

¹¹ Så var nu inte rädd, min dotter. Allt vad du säger vill jag göra för dig. Alla i stadsporten vet att du är en ärbar kvinna.

¹² Det är sant att jag är din återlösare. Men det finns en annan återlösare som är närmare än jag.

¹³ Stanna kvar här i natt. Om han i morgon vill ta ansvaret för dig, så får han göra det. Men om han inte vill ta ansvar för dig, då ska jag göra det, så sant Herren lever. Ligg kvar här tills det blir morgon.”

3:9 Rut 2:12, 20. **3:9** Bred ut din mantelflik En antydning om ett frieri (jfr Hes 16:8 där det handlar om Gud och Israel). **3:11** stadsporten Där de äldste möttes och beslutade om samhällets frågor (jfr 4:1, Ords 31:23).

14 Hon låg kvar vid hans fötter ända till morgonen. Men hon steg upp innan någon kunde känna igen den andre. Han tänkte: "Det får inte bli känt att kvinnan har kommit hit till tröskplatsen."

15 Och han sade: "Kom med sjalen du har på dig och håll den stadigt." Hon höll fram den, och han mätte upp sex mått korn och lyfte upp det på henne. Därefter gick hon in i staden.

16 När hon kom till sin svärmor, frågade hon: "Hur har det gått för dig, min dotter?" Då berättade hon för henne allt vad mannen hade gjort för henne.

17 Och hon sade: "De här sex måtten gav han mig och sade: Du ska inte komma tomhänt hem till din svärmor."

18 Då svarade hon: "Vänta nu, min dotter, tills du får se hur det går med den här saken. För den mannen kommer inte att ge sig någon ro förrän han får saken klar redan i dag."

4

Boas tar Rut till hustru

1 Boas gick upp till stadsporten och satte sig där. Då kom återlösaren förbi, han som Boas hade talat om. Boas sade: "Kom och sätt dig här, min vän." Och han kom och satte sig.

2 Därefter hämtade Boas dit tio män av de äldste i staden och sade: "Sätt er här." Och de satte sig.

3:15 sex mått Troligen gomer-mått om ca 2,2 liter, alltså ca 13 liter säd som räckte två veckor. **3:15** gick hon Andra handskrifter: "gick han".

³ Sedan sade han till återlösaren: "Den åkermark som tillhörde vår broder Elimelek säljer nu Noomi, hon som kom tillbaka från Moabs land.

⁴ Därför tänkte jag meddela dig detta och säga: Köp marken inför dem som sitter här och inför mitt folks äldste. Vill du lösa in den, så gör det. Men om du inte vill lösa in den, så säg mig det så att jag vet. För ingen annan än du har den rätten, men jag har den näst efter dig." Han sade: "Jag löser in den."

⁵ Boas sade: "När du köper marken av Noomi och av moabitiskan Rut, då får du den också av den dödes hustru för att uppväcka den dödes namn över hans arvslott."

⁶ Återlösaren svarade: "Då kan jag inte lösa in den, för då skulle jag skada min egen arvslott. Lös du in det jag skulle ha löst in, för jag kan inte göra det."

⁷ Vid inlösen och ägarbyte var det förr i tiden sed i Israel att den ena parten, för att stadfästa avtalet, tog av sig sin sko och gav den åt den andre. Detta gällde som bekräftelse i Israel.

⁸ Återlösaren sade till Boas: "Köp det du!" Och han tog av sig skon.

4:4 5 Mos 25:5f. **4:5** då får du den också av den dödes hustru Annan översättning (enligt de syriska och latinska översättningarna): "då får du också den dödes hustru". Enligt en tillämpning av 5 Mos 25:5f var återlösaren skyldig att garantera ankans försörjning genom att gifta sig med henne (jfr vers 10). Den döde mannens namn skulle "uppväckas" genom att ges till ankans nästa son i det nya äktenskapet, som också skulle ärva marken. **4:7** tog av sig sin sko Som hade stått på den tidigare ägda marken. En liknande symbolhandling för ägarbyte finns belagd i Nuzitexterna från tiden strax före Rut. Jfr även budet i 5 Mos 24:7-10.

⁹ Då sade Boas till de äldste och till allt folket: "Ni är i dag vittnen till att jag av Noomi har köpt allt det som tillhört Elimelek och allt det som tillhört Kiljon och Mahlon.

¹⁰ Samtidigt har jag också fått moabitiskan Rut, Mahlons hustru, till min hustru, för att uppväcka den dödes namn över hans arvslott så att den dödes namn inte utplånas bland hans bröder eller ur porten till hans stad. Ni är i dag vittnen till detta."

¹¹ Allt folket i stadsporten liksom de äldste svarade: "Vi är vittnen. Må Herren låta den kvinna som nu kommer till ditt hem bli som Rakel och Lea, som båda har byggt upp Israels hus. Bli framgångsrik i Efrata och berömd i Betlehem.

¹² Må ditt hus bli som Peres hus, honom som Tamar födde åt Juda, genom de barn som Herren ska ge dig med denna unga kvinna."

Rut blir stammoder till David

¹³ Boas tog Rut till sig och hon blev hans hustru. När han gick in till henne lät Herren henne bli havande, och hon födde en son.

¹⁴ Då sade kvinnorna till Noomi: "Lovad är Herren, som i dag inte har lämnat dig utan återlösare. Må hans namn bli prisat i Israel!

¹⁵ Han ska ge dig nytt liv och försörja dig på din ålderdom. Det är ju din sonhustru som har fött honom, hon som älskar dig och är mer för dig än sju söner."

4:11 1 Mos 29:31f, 30:22f. **4:11** Rakel och Lea Israels berömda stammödrar (jfr 1 Mos 29:31f och 28:14). **4:12** 1 Mos 38:29. **4:12** Peres ... Tamar ... Juda Se 1 Mos 38. Péres betyder "bryta fram" eller "sprida sig". **4:13** Ps 127:3. **4:15** 1 Sam 1:8. **4:15** ge dig nytt liv Ordagrant: "återföra din själ" (jfr Ps 23:3).

¹⁶ Och Noomi tog barnet och lade det i sin famn och blev den som skötte det.

¹⁷ Grannkvinnorna gav honom ett namn och sade: "Noomi har fått en son!". De kallade honom Obed, och han blev far till Ishai, Davids far.

¹⁸ Detta är Peres fortsatta historia:
Peres blev far till Hesron,

¹⁹ Hesron till Ram,
Ram till Amminadab,

²⁰ Amminadab till Nahshon,
Nahshon till Salmon,

²¹ Salmon till Boas,
Boas till Obed,

²² Obed till Ishai
och Ishai till David.

4:17 Obed Betyder "en som arbetar/tjänar/tillber". **4:18**

1 Mos 46:12, 1 Krön 2:4f, Matt 1:3f. **4:19** 1 Krön 2:9f. **4:21** Matt 1:5.

4:22 Luk 3:32.

Svenska Folkbibeln
The Holy Bible in Swedish, Svenska Folkbibeln
translation

copyright © 1996,1998,2015 Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm, och
Stiftelsen Biblicum, Ljungby

Language: Svenska (Swedish)

Reviderad från Svenska Folkbibeln 98 och grundtexten. Gamla testamentet
© 1998, 2015, Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm Nya testamentet ©
1996, 1998, 2015, Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm, och Stiftelsen
Biblicum, Ljungby

2024-12-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Dec 2024 from source files
dated 18 Dec 2024

1f751582-bd9a-5655-ac63-85d69149ba09